

Seat No.

महाराष्ट्र एज्युकेशन सोसायटीची
कनिष्ठ महाविद्यालये / उच्च माध्यमिक विद्यालये
पूर्व परीक्षा - (२०१८-२०१९)

इयत्ता : १२ वी

विषय : इतिहास

गुण : ८०

दिनांक : ९-१-२०१९

वेळ : ९ ते १२

प्र. १अ) खाली दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून विधाने पुन्हा लिहा.

(८)

१) आधुनिक काळात इतिहास हा ..... विषय म्हणून मान्य झाला आहे.

अ) आयोजित

ब) उपयोजित

क) समायोजित

ड) नियोजित

२) जोहान्स गुटेनबर्गचा जन्म ..... या देशात झाला.

अ) चीन

ब) जपान

क) जर्मनी

ड) फ्रान्स

३) आकाशवाणीला पूर्वी ..... असे म्हटले जाई.

अ) दुरध्वनी

ब) प्रसारभारती

क) नभोवाणी

ड) युवावाणी

४) रंगमंडळची संकल्पना ..... ने प्रथम अंमलात आणली.

अ) रोमन

ब) ग्रीक

क) चीन

ड) भारत

५) मोठ्या दगडावर कोरलेल्या राजाज्ञा ..... म्हणून ओळखल्या जातात.

अ) स्तंभालेख

ब) शिलालेख

क) ताम्रपट

ड) गुहालेख

६) ..... यांच्या आज्ञेवरून धुंडिराज लक्ष्मण व्यास यांनी 'राजव्यवहार कोशाची' रचना केली.

अ) छ. संभाजी महाराज

ब) छ. शिवाजी महाराज

क) छ. राजाराम महाराज

ड) शहाजी राजे

७) राज्यसेवा परीक्षेतील मुलाखत ही परीक्षा .... गुणांची असते.

अ) ७५ गुण

ब) १०० गुण

क) २०० गुण

ड) ३००

८) ज्ञानरचनावादाचे मूळ ..... यांच्या विचारात आढळते.

अ) ब्रुनर

ब) बिगोत्स्की

क) ग्लेसर फेल्ड

ड) हीरोडोटस

ब) 'अ' व 'ब' गटांतून योग्य जोड्या जुळवा.

(४)

अ गट

ब गट

- १) समाज जीवनाचा आरसा
- २) चांदोबा
- ३) ह. दि. सांकलिया
- ४) अमरसिंह

- अ) पराशमयुगीन हत्यारे
- ब) पारशी प्रकाश
- क) अमरकोश
- ड) वृत्तपत्र
- इ) बालकांसाठीचे नियतकालिक

प्र. २ खालीलपैकी कोणत्याही आठ प्रश्नांची प्रत्येकी एका वाक्यात उत्तरे लिहा.

(८)

- १) द्वारलेख व कोरीवलेख यांचा अभ्यास कोणत्या शास्त्रात केला जातो ?
- २) पंडिता रमाबाईंनी बायबलचे भाषांतर कोणत्या भाषेत केले आहे ?
- ३) 'वच्हाड निघालंय लंडनला' हे नाटक कोणाचे आहे ?
- ४) छत्रपती शिवाजीमहाराजांनी बांधलेल्या दोनजलदुर्गांची नावे सांगा.
- ५) नाणे पाडण्याच्या ठिकाणाला काय म्हणतात ?
- ६) 'प्रवरपूरचा' उल्लेख कोणत्या ताम्रपटात आहे ?
- ७) संस्कृत-इंग्रजी शब्दकोश सर्वप्रथम कोणी लिहिला ?
- ८) भारतवर्षीय चरित्रकोश कोणी लिहिला ?
- ९) कायदा व सुव्यवस्था राखण्याची जबाबदारी कोणाची असते ?
- १०) प्रकल्प म्हणजे काय ?

प्र. ३ खालीलपैकी कोणत्याही चार विधानांची प्रत्येकी २५ ते ३० शब्दांत कारणे लिहा.

(१२)

- १) ऐतिहासिक घटना ह्या समकालीन असतात.
- २) चित्रपटांचे प्रेक्षक कमी झाले.
- ३) मानवाने वास्तूची निर्मिती केली.
- ४) संग्रहालयांना विशेष महत्त्व प्राप्त झाले.
- ५) पत्रगुच्छाचे अनुवाद हे ऐतिहासिक महत्त्वाच्या दृष्टीने दुसऱ्या वर्गात समाविष्ट होतात.
- ६) विद्यार्थ्यांना इतिहास शिक्षक आवडतो.

प्र. ४ खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची प्रत्येकी २५ ते ३० शब्दांत उत्तरे लिहा. (१२)

- १) इतिहासाचे सर्वव्यापी स्वरूप स्पष्ट करा.
- २) आकाशवाणीमुळे होणाऱ्या रोजगार निर्मितीची माहिती लिहा.
- ३) पर्यटनाची वैशिष्टे सांगा.
- ४) पुरातत्वशास्त्रातील सेवासंधी सांगा.
- ५) पुरात्वातील सर्वेक्षण पद्धतीची माहिती लिहा.
- ६) चरित्रकोशाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

प्र. ५ खालीलपैकी कोणत्याही तीन प्रश्नांची प्रत्येकी ४० ते ५० शब्दांत उत्तरे लिहा. (१२)

- १) विज्ञानशास्त्रीय माध्यमांची उपयुक्तता लिहा.
- २) महाराष्ट्रातील स्मारकाविषयी थोडक्यात माहिती लिहा.
- ३) दफतरखान्याचा अर्थ सांगून व्याख्या लिहा.
- ४) मराठी विश्वकोशाविषयी माहिती लिहा.
- ५) राज्यसेवा परीक्षेची आवश्यकता स्पष्ट करा.

प्र. ६ खालील मुद्द्यांच्या आधारे कोणत्याही दोन प्रश्नांची प्रत्येकी ८० ते १०० शब्दांत उत्तरे लिहा. (१२)

- १) समकालीन इतिहास
अ) उत्पत्ती   ब) व्याख्या   क) वैशिष्टे
- २) चित्रपटांचे कार्य
अ) मनोरंजन   ब) रोजगारनिर्मिती
- ३) नागरी सेवा परीक्षेतील विविध टप्पे स्पष्ट करा.
अ) अर्हता   ब) पूर्व परीक्षा   क) मुख्य परीक्षा   ड) मुलाखत

प्र. ७ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (१२)

- १) मराठी वृत्तपत्रांचे योगदान लिहा.
- २) संग्रहालयाचे संवर्धन होणे का गरजेचे आहे ?
- ३) इतिहासाचे अध्यापन यशस्वी होण्यासाठी कोणकोणत्या गोष्टी शिक्षकास साहाय्य होऊ शकतात ?